

PULIN KARVANHOIDOSTA

Artikkeli ilmestynyt Unkarinpaimenkoirat -lehdessä 1/2003

TAKKUKASASTA MUOTOVALIOKSI OSA I

PENTUKARVA, 6-12 KUUKAUTEEN ASTI

Pulilla on tuuhea kiiltävä pentukarva, jossa kaikki yksittäiset karvat ovat samanlaatuisia. Pentua ei välttämättä tarvitse pestä koko aikana kuin kerran eli silloin, kun kasvattaja pesee pennun sen muuttaessa omaan perheeseensä. Tietenkin jos pentu on sotkenut itsensä, saa ja pitää se pestä. Pentua pitää joka tapauksessa opettaa sietämään erilaisia hoitotoimia. Koska pulia ei tarvitse harjata, ei pennullekaan kannata harjaa hankkia. Pentukarvan harjaaminen ei tosin ole kiellettyä.

Anturoiden välistä ja tassun päältä karvojen säännölliset leikkaamisen voi jo aloittaa. Koiralla ei tarvitse olla anturoiden välissä karvaa lainkaan. Kynnet on hyvä leikata noin kerran kuussa, kannuskynsiä unohtamatta. Samalla kannattaa tarkistaa korvat, sillä toisilla puleilla ne tulevat aika ajoin täyteen karvaa. Jos karvoja on paljon, pitää ne nyppiä varovaisesti pois. Pulit pitävät hampaansa yleensä puhtaana luiden ja lelujen pureskelulla. Säännöllistä pureskelua harrastamattoman pulin hampaat pitää hoitaa eli hammaskivi poistaa. On hyvä, että pentu oppii tämänkin toimenpiteen jo pienenä. Pureskelua kannattaa testata suljetuin ovin. Pihalla ollessaan puli lähes aina kätkee luunsa ja lelunsa odottamaan hyvää hetkeä eli sitä toteutumaton tuokiota, jolloin ei tarvitse olla vartiointitehtävissä. Yleensä luut ja lelut ovat katoavat parempaan käyttöön; rotat, naapurin koirat ja muut ilkimykset ovat ne vieneet.

Kun pentu tulee murrosikään - narttu lähestyy ensimmäistä juoksuaan ja uroskin kypsyy hedelmöityskykyiseksi – karva muuttuu. Muutos alkaa karvan paksuuntumisena. Näyttää ja tuntuu siltä, että pennulle tulee paljon turkin takkuunnettavaa ja tumppuunnettavaa pohjavillaa. Syy on kuitenkin kahdenlaisen aikuisvillan ilmaantumisessa. Kova päällivilla mahdollistaa narujen pituussuuntaisen kasvun ja pehmeä pohjavilla niiden kauniin muodon. Mitä oikeampi on päällivillan ja pohjavillan suhde, sitä helpommat narut ovat hoitaa. Vaaleampi karva, kuten valkoisella tai maszkos fakolla, on myös päällivillaltaan mustaa pehmeämpää ja lyhyempää. Narut kehittyvät vaalealla koiralla siis mustaa hieman hitaammin, mikä on omistajankin hyvä muistaa koiria vertailtaessa. Karvan vaihtuessa turkista irtoaa pohjavillaa, joten imuroitavaa voi olla vähän tavallista enemmän. Vaihe ei kuitenkaan onneksi kestä kauaa. Aikuisesta pulistahan ei juuri karvaa lähde.

Pulilla voi olla hyvin monen tyyppinen karva: ohuempia tai paksumpia naruja, laattoja tai pantoja. Kaikki ovat sallittuja, kunhan karva on vain siisti ja hoidettu sekä suunnilleen tasalaatuinen. Samassa pentueessa voi olla monenlaisia karvan laatuja, eivätkä omistaja tai kasvattaja voi vaikuttaa karvatyyppiin, valita narumaisen ja laattamaisen narutyypin välillä. Jos pennulle ei 12 kuukauden iässä ole ilmaantunut takkuja, on syytä jo huolestua. Voi nimittäin olla, että karva ei ole oikeanlaista. Takuista ja tumpuista ei sen sijaan pidä olla huolissaan, sillä narut ovat kontrolloituja tumpuja !

TEINI-IKÄ JA TAKKUISUUS, 6-18 KK

Pulin yksi viehättävimmistä rotuominaisuuksista on sen aina ikänsä mukainen ulkonäkö. Teini-iässä puli näyttää takkuiselta kauhukakaratalla, mutta jo kolmivuotiaana se voi olla hyvinkin tyylietoinen neiti tai herra heiluvine takin helmoineen. Kaikki upeat naru- ja rastakoirat näyttelykehissä ja valokuvissa ovat nekin joskus eläneet takkuvaiheen. Kyllä, ihan jokainen!

Kun karva alkaa takkuuntua, pitää se avata keinolla millä hyvänsä kontrolloiduksi, tasakokoiseksi, tumpuiksi. Kovakourainen käsittely voi aiheuttaa koiralle kipua, mitä tietenkin on varottava. Yleensä tumpuuntuminen alkaa hännän alta, alaselästä ja jaloista. Nämä ovat myös ne paikat, joista parhaiten näkee tulevien narujen koon, ja joihin muodostuu itsestäänkin hyviä naruja. Nämä "valmiit" narut antavat mallin sille, minkä kokoiseksi tumput kannattaa muuallakin kehossa avata. Oikean narupaksuuden nyrkkisääntönä voi pitää sormenpaksuutta. Etusormen paksuiseksi avattu tumpu hoikistuu ajan myötä pikkusormen paksuuteen tiivistyessään ja pyöristyessään pesuissa.

Suomessa kasvatetuilla koirilla on viime vuosina ollut erittäin kauniit ja upeasti liikkeitä myötäilevät turkit. Liian paksut narut ovat nimittäin epäkäytännölliset niin koiralle kuin omistajallekin. Ne vaikeuttavat koiran liikkumista ja teettävät pesijällä paljon työtä erityisesti kuivaamisessa. Liian ohuet narut sen sijaan katkeavat helposti, etenkin nartuilla juoksujen seurauksena. Pennutuksetkin jättävät jälkensä turkin kuntoon. Täytyy kuitenkin muistaa, että leveitä naruja voi aina vielä jakaa, kun taas kahta kapeaa ei saa enää yhteen.

Yleensä hankalimpia paikkoja ovat kyljet ja vatsa, koska niissä iho ja turkki ovat melko kuivia ja niihin tulee helposti toivottoman tuntuisia isoja takkuja. Pulille kannattaa syöttää yksivuotiaasta lähtien - tai jo

vähän ennenkin - kalanmaksaöljyä, helokkiöljyä tai Eforion -öljyä sekä lorauttaa jotain perheen käyttämää ruokaöljyä kaikkeen ruokaan.

Hankalissa paikoissa avaamiseen apuna kannattaa käyttää joko suihkepullossa olevaa vettä tai koiran turkin hoitoon käytettäviä öljyjä. Myös ihmisten hiustenhoitotuotteet käyvät valikoidusti. Esimerkiksi erittäin kuivalle turkille ihmisten rastoihin käytettävä vaha on toimivaa. Pesun jälkeen tumppuja on helpompi avata ja niihin löytyy helpommin oikea malli. Tässä ikävaiheessa koiran pesu onkin tärkeää: se erottelee ja tiivistää narut oikeanmallisiksi. Fööniä ei kannata nyt käyttää, vaan antaa koiran kuivua itseksensä ja avata naruja jos Suomen ilmasto vain sen sallii. Märkää koiraahan ei voi viedä pakkaseen. Tumppuja voi avata sekä sormin että käyttää apuna saksia. Useimmiten homma sujuu käsin varovasti repien, mikä vaatii enemmän aikaa kuin taitoa. Jos tumppu on vähänkin tiukempi, pitäisi se yrittää avata juuresta latvaan päin. Näin koiran ihoa ei satu. Löysempiä tumppuja voi avata varovasti latvasta juureen. Erityisesti aroissa paikoissa, kuten korvalehdissä ja hännässä, kannattaa tumput avata tylpillä saksilla tai ainakin aloittaa niillä. Ne saa käsiteltyä sorminkin apuvälineellä tehdyn pienen akuaukaisun jälkeen. Kylkien isot takut kannattaa leikata saksilla ensin varovasti kahtia. Takusta tulee kaksi ”levyä” ja iho tulee näkyviin niiden välistä. Tämän jälkeen voi jatkaa sormin repimällä osan kerrallaan ”levyn” reunasta erilleen. Kun taas tuntuu siltä, että näpit eivät tehoa isoon tumppuun, voi leikata saksilla uudelleen. Vaikka tuntuu siltä, että tehty työ ei näy missään ja koira on aamulla taas täynnä tumppuja, niin kyllä tulosta kuitenkin syntyy. Suurin osa näistä raston aluista jää auki, vaikka osa voi tumppuuntua uudelleen.

Nuori koira voi olla sitä mieltä, että häntä ei saa kiusata ja alistaa typerällä karvanhoidolla. Kun jatkat toimenpidettä ½ - 1 tunnin ajan parina päivänä viikossa, tulee vastarinta yleensä murrettua. Jos koira panee kovasti hanttiin, on turkin avaaminen syytä aloittaa avustajan kanssa: toinen pitää kiinni ja toinen avaa. Ja aina kun koira on kiltistä paikoillaan paljon kehuja ja namejakin palkkioksi! Erityisesti näissä tilanteissa pitää olla varovainen, ettei aiheuta kipua ja että koiralle jää mahdollisimman miellyttävä olo tilanteesta. Käsittelyyn totunut aikuinen ja nuorikin puli nauttivat karvojensa laittamisesta, onhan se puuhailua omistajan kanssa.

Karvan täytyy olla tasaisesti auki ihoon asti. Tämä on tärkeää, sillä liian tumppuuntunut turkki hautuu ja huopaantuu. Silloin se myös hapertuu ja katkeaa, usein myös hilseilee ja kutittaa, jolloin koira raapii sen poikki. Riittävän pienillä tumpuilla oleva turkki voi hyvin, eikä hilseile, jos koira on muuten terve. Vaikka karva olisi pahastikin huopaantunut, se harvemmin kuitenkaan aiheuttaa ihotulehduksia. Niin kauan kun karvassa on pituutta eli koira ei ole raapinut sitä piloille, saa siitä vielä hyvät narut. Oikea-aikaisesti teini-iässä hoidettu karvan avaaminen on sekä omistajalle että koiralle kaikkein helpointa. Hyväkarvaisella pulilla narut tulevat parhaimmillaan lähes itsestään. Jos karva ei tumppuunnu ja tuntuu kovalta, on siinä liikaa päällivillaa. Tämä on kaikkein ongelmallisin karvan laatu; se katsotaan pulilla pahaksi virheeksi. Jos koiran päällivilla on lähes yhtä pehmeää kuin pohjavilla, rastoista tulee laattamaisempia, turkin avaaminen on hankalaa, turkki kasvaa hitaasti ja katkeaa helposti. On vaikeaa arvioida, onko tällaisella koiralla oikeastaan suurta virhettä karvanlaadussaan, kuten kokonaan puuttuva päällivilla. Jos tällaisella pulilla vain on karvaa riittävän runsaasti, tulee siitä hieno narukoira. Ensin mainitusta karvatyypistä sellaista ei valitettavasti tule koskaan.

LOPUKSI

Kun hoidat takkujen avaamisvaiheen hoitaa, koiran karvalle ei tarvitse muutamaan vuoteen tehdä muuta kuin vähän saksia ja silloin tällöin pestä. Noin nelivuotiaasta lähtien karva alkaa olla vaativa pituutensa vuoksi, mutta pituudenhan voit itse päättää. Tästä ajasta kertoo artikkelin osa II. Sinun onkin hyvä muistaa, että terrierin omistava naapurisi kantaa kaksi kertaa vuodessa rahojaan trimmaajalle. Monien karvarotujen omistaja pesee koiraansa viikoittain ja harjaakin melkein päivittäin - koko koiran eliniän. Mutta pulin omistajalta vaaditaan säännöllistä työtä karvan kanssa vain noin puolenvuoden ajan!